

Förord

I årets upplaga av årsboken UPPLAND presenterar vi fem artiklar som behandlar uppländsk kulturhistoria från vitt skilda utgångspunkter. I bokens avslutande del redovisas på sedvanligt sätt Upplands fornminnesförening och hembygdsförbunds verksamhetsberättelse 2014 samt de lokala hembygdsföreningarnas rapporter från hembygdsarbetet runt om i Uppland.

Konstvetaren Pia Bengtsson Melin är forskare vid Upplandsmuseet. År 2013 tilldelades hon ett stipendium ur Ola Ehns minnesfond för ett forskningsprojekt om tidigmoderna dräktdetaljer. Artikeln *För kärlek, tro och minne*, som är ett delresultat av projektet, behandlar vanliga och ovanliga ringar under 1 500 år. Ringar av guld, järn, hår och plast illustrerar en detalj i kroppens utsmyckning som är så mycket mer än bara en prydnad.

Ingvar Svanberg, forskare vid Centrum för rysslandsstudier vid Uppsala universitet, medverkar med artikeln *Fågeldammar i Uppland*. Utgångspunkten är det faktum att den hundraåriga epoken att hålla svanar i Svandammen i Uppsala tog slut 2013 då svanhanen Alexander avlivades. Författarens syfte är att skildra städernas och parkernas avikultur utifrån ett uppländskt perspektiv.

Citatet *"För sitt vårdslösa och grymma tillvägagående"* är titeln på forskaren Agneta

Liljas artikel. Underrubriken *Ett mord, två berättelser*, avslöjar att det handlar om ond, bråd död, ett spädbarnsmord, och hur berättelsen om den traumatiska händelsen i tillrättalagd form hållits vid liv i släkttraditionen från generation till generation.

Det finns miljöer och byggnader i vår omedelbara närhet som har en tämligen okänd historia och som vi vet mycket litet om. Ett sådant exempel är *Vetenskaps-societetens gård vid Sankt Eriks torg* i Uppsala. Per Lundgren, chef för Upplandsmuseets kulturmiljöavdelning, utreder gårdens historia i sin artikel. Han klargör också vem som egentligen uppförde hörnhuset under 1700-talets senare hälft: ett skomakarpar. Detta gör huset till ett minnesmärke över 1700-talets burgna skråhantverkare!

Avslutningsvis skriver lokalhistoriker Gunnar Larsson om *Måssfolket, Nyodlar-möda på mossarna i Marbyskogen under andra halvan av 1800-talet*. Författaren beskriver med hjälp av olika källor, hur två bröder och deras hustrur började nyodla sydvästra Upplands största tallbevuxna mosse, Gångmossen. Genom sjösänkningar, utdikningar, åsänkningar, muddringar och andra markavvattningsföretag förvandlades äng och våtmarker till åker.

Håkan Liby och Iréne A. Flygare
redaktionskommittén